

El-Zorab

George Coșbuc

La pașa vine un arab,
Cu ochii stinși, cu graiul slab.
Sunt, pașă, neam de beduin,
Și de la Bab-el-Manteb vin
Să vând pe El-Zorab.
Arabii toți răsar din cort,
Să-mi vadă roibul, când îl port
Și-l joc în frâu și-l las în trap!
Mi-e drag ca ochii mei din cap
Și nu l-aș da nici mort.

Dar trei copii de foame-mi mor!
Uscat e cerul gurii lor;
Și de amar îndelungat,
Nevestei mele i-a secat
Al laptelui izvor!

Ai mei pierduți sunt, pașă, toți:
O, mântuie-i, de vrei, că poți!
Dă-mi bani pe cal! Că sunt sărac!
Dă-mi bani! Dacă-l găsești pe plac,
Dă-mi numai cât socoți!

El poartă calul, dând ocol,
În trap grăbit, în pas domol,
Și ochii pașei mari s-aprind;
Cărunta-i barbă netezind
Stă mut, de suflet gol.

O mie de țechini primești?
O, pașă, cât de darnic ești!
Mai mult decât în visul meu!
Să-ți răsplătească Dumnezeu,
Așa cum îmi plătești!

Arabul ia, cu ochii plini
De zâmbet, mia de țechini
De-acum, de-acum ei sunt scăpați,
De-acum vor fi și ei bogați,
N-or cere la străini!

Nu vor trăi sub cort în fum,
Nu-i vor cerși copiii-n drum,

Nevasta lui se va-ntrema;
Și vor avea și ei ce da
Săracilor de-acum!

El strânge banii mai cu foc,
Și pleacă, beat de mult noroc,
Și-aleargă dus d-un singur gând,
Deodată însă, tremurând,
Se-ntoarce, stă pe loc.

Se uită lung la bani, și pal
Se clatină, ca dus de-un val,
Apoi la cal privește drept;
Cu pașii rari, cu fruntea-n piept,
S-apropie de cal.

Cuprinde gâtul lui plângând
Și-n aspra-i coamă îngropând
Obrajii palizi: Pui de leu,
Suspină trist. Odorul meu,
Tu știi că eu te vând!

Copiii mei nu s-or juca
Mai mult cu frunze-n coama ta,
Nu te-or petrece la izvor:
De-acum smochini, din mâna lor,
Ei n-or avea cui da!
Ei nu vor mai ieși cu drag
Să-ntindă mâinile din prag,
Să-i iau cu mine-n șea pe rând!
Ei nu vor mai ieși râzând
În calea mea șirag!

Copiii mei cum să-i îmbun
Nevestei mele ce să-i spun,
Când va-ntreba de El-Zorab
Va râde-ntregul neam arab
De bietul Ben-Ardun!

Raira, tu, nevasta mea,
Pe El-Zorab nu-l vei vedea
De-acum, urmându-te la pas,
Nici în genunchi la al tău glas
El nu va mai cădea!

Pe-Ardun al tău, pe Ben-Ardun,
N-ai să-l mai vezi în zbor nebun
Pe urma unui șoim ușor

Ca să-ți împuște șoimu-n zbor;
Nu-i vei pofti: Drum bun!

Nu vei zâmbi, cum saltă-n vânt
Ardun al tău în alb vestmânt;
Și ca să simți sosirea lui
Mai mult de-acum tu n-o să pui
Urechea la pământ!

O, calul meu! Tu, fala mea,
De-acum eu nu te voi vedea
Cum ții tu nările-n pământ
Și coada ta fuior în vânt,
În zbor de rândunea!

Cum mesteci spuma albă-n frâu,
Cum joci al coamei galben râu.
Cum iei pământul în galop
Și cum te-așterni ca un potop
De trăsnete-n pustiu!

Știa pustiul de noi doi
Și zarea se-ngrozea de noi
Și tu de-acum al cui vei fi?
Și cine te va mai scuti
De vânturi și de ploi?

Nu vor grăi cu tine blând,
Te-or înjura cu toți pe rând
Și te vor bate, odorul meu,
Și te-or purta și mult, și greu;
Lăsa te vor flămând!

Și te vor bate, odorul meu,
Să mori tu, cel crescut de noi!
Ia-ți banii, pașă! Sunt sărac,
Dar fără cal eu ce să fac:
Dă-mi calul înapoi!

Se-ncruntă pașa: Ești nebun?
Voiești pe ianiceri să-i pun
Să te dea câinilor? Așa!
E calul meu, și n-aștepta
De două ori să-ți spun!
Al tău? Acel care-l creșcu
Iubindu-l, cine-i: eu ori tu?
De dreapta cui ascultă el,
Din leu turbat făcându-l miel?

Al tău? O, pașă, nu!

Al meu e! Pentru calul meu
Mă prind de piept cu Dumnezeu
Ai inimă! Tu poți să ai
Mai vrednici și mai mândri cai,
Dar eu, stăpâne, eu?

Întreagă mila ta o cer!
Allah e drept și Allah din cer
Va judeca ce-i între noi,
Că mă răpești și mă despoi,
M-arunci pe drum să pier.

Și lumea te va blestema,
Că-i blestem făptuirea ta!
Voi merge, pașă, să cerșesc,
Dar mila voastră n-o primesc
Ce bine-mi poți tu da?

Dă pașa semn. Să-l dezbrăcați
Și binele în vergi i-l dați!
Sar eunucii, vin, îl prind
Se-ntoarce arabul răsărind
Cu ochii înghețați...

El scoate grabnic un pumnal,
Și-un val de sânge, roșu val
De sânge cald a izvorât
Din nobil-încomatul gât,
Și cade mortul cal.

Stă pașa beat, cu ochi topiți,
Se trag spahiii-ncremeniți.
Și-arabul, în genunchi plecat,
Sărută sângele-nchegat
Pe ochii-nțepeniți.

Să-ntoarce apoi cu ochi păgâni
Și-aruncă fierul crunt din mâini:
Te-or răzbuna copiii mei!
Și-acum mă taie, dacă vrei,
Și aruncă-mă la câini!